

A forradalmár Dandos

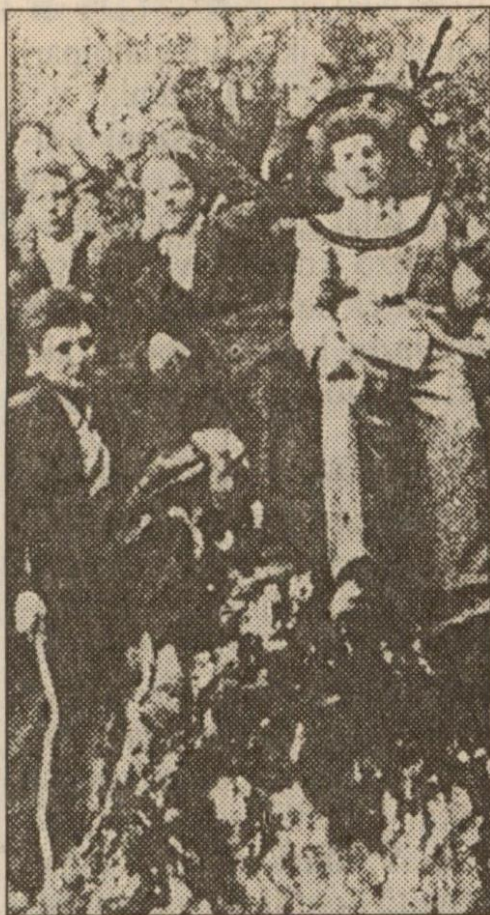
Sírját a Kahler-bizottság sem találta a Dunántúlon

Dandos Gyula a nyíregyházi Állami Kossuth Lajos Gimnázium IV. B. osztályos tanulója 1938. július 2-án Torockón született és 1957. február 10-én Szentgotthárdnál kapott halálos lövést.

Anyját még 1944-ben és apját 1946-ban elvesztette. A teljesen árva cigánygyermek ezután állami gondozott volt haláláig. Életének utolsó négy évében Nyíregyházán lakott, s 1956-ban az ifjúság vezetője lett. Egyben tagja volt a városi és a megyei forradalmi bizottságnak. A megye legfőbb forradalmi vezetőivel együtt már 1956. november 6-án letartóztatták, s raboskodott a Sóstói út 2. sz. alatti börtönben és az NKVD ungvári börtönében.

Átmeneti szabadon bocsátásakor jól felmérte, hogy ezen túl a hazájában csakis üldözött lehet, s ezért elhagyta Nyíregyházát.

Tüdőtágulata miatt dr. Dévényi Zoltán tüdőgyógyász segítségével beutalást szerzett a szentgotthárdi Iskola Szanatóriumba 1957. január 14-én. Ugyanis 1947–1949 között a Nemzetközi Vöröskereszt révén élt és tanult Svájcban, s most is ottani ismerőseihez

Dandos Gyula 1956 szeptemberében osztálykiránduláson

(Halász Gábor xerox nagytársa megkopott amatőr fényképről)

igyekezett. Sajnos terve nem sikerült. Állítólag második hátarátlépési kísérletekor lelőttek.

Érthető, hogy senki sem kereste. Így még nem ismerjük a sírhelyét, s nincs meg a holtteste sem. Pedig szerettük vol-

na illően eltemettetni a nyíregyházi Északi temetőben, az 1956-os mártírok mellé.

Ezért is fordultunk 1993. november 8-án az Igazságügyi Minisztérium Tényfeltáró Bizottságához, hogy: „tekintettel a nagy távolságra (Vas megye), más megyei ügyészségi nyomozóhivatal illetékességére, a hozzátartozók hiányára, az exhumálás, boncolás és szállítás költségeire kérjük szíves gyámolításukat és a jogi segítséget.” Dr. Kahler Frigyes elnök már 1993. december elsején válaszolt: „Tettem már lépéseket a sírhely felderítésére, azonban még válasz nem érkezett. Amint érdemi adat birtokába jutok, azt nyomban fogom közölni...”.

Sajnos, a Kahler-féle bizottság működését 1994. december 31-én megszüntették. Így a sírhely ma sem ismert. A boncolás pedig nyomban tisztázhatná: lövés vagy testi bántalmazás okozta-e halálát. Ma csupán az biztató, hogy a vásárosnaményi Dandos Gyula Unitárius Cigányegylet felvállalta emlékének ápolását.

Fazekas Árpád,
Nyíregyháza